

اداره کل آموزش و پرورش استان گلستان - کارشناسی سنجش و ارزشیابی تحصیلی - اداره آموزش و پرورش شهرستان گمیشان

نام و نام خانوادگی :		امتحان درس آرایه های ادبی	تاریخ امتحان: ۱۳۹۵ / ۱۰ / ۰۸
پایه سوم رشته ادبیات و علوم انسانی	دبیرستان سعدی آرخ بزرگ	نوبت دی ماه سال ۱۳۹۵	مدت امتحان : ۹۰ دقیقه
شماره دانش آموزی :		ساعت شروع :	مهر آموزشگاه
ردیف	متن سؤالات		
۱	اساسی ترین عامل پیدایی شعر چیست ؟		
۲	کدام قالب شعری از نیمه قرن سوم ه . ق . در ادبیات فارسی به تقلید از شعر عربی ، پدید آمد ؟		
۳	در ترجیع بند به هر یک از غزل ها و به بیت تکراری می گوئیم.		
۴	بهترین شاعر رباعی سرای قرن پنجم کیست ؟		
۵	نظام قافیه در رایج ترین شکل « چهارپاره » چگونه است ؟		
۶	بیتی که هر دو مصراع آن قافیه داشته باشد ، چه نام دارد ؟		
۷	واژه ای بنویسید که با کلمه « دوست » هم وزن باشد .		
۸	درون مایه مثنوی « حقیقه الحقیقه سنایی » را بنویسید .		
۹	بنیان گذار قالب « مسمط » کیست ؟		
۱۰	شعر زیر در قالب « دوبیتی » سروده شده است یا « رباعی » ؟ چرا ؟ « وقت است که در بر آشنایی بز نیم تا بر گل و سبزه تکیه جایی بز نیم زان پیش که دست و پا فرو بندد مرگ آخر کم از آن که دست و پای بز نیم »		
۱۱	اصلی ترین عامل موسیقی شعر چیست ؟ الف (الف) تخیل ب (ب) وزن پ (پ) عاطفه ت (ت) زبان		
۱۲	کدام شاعر « غزل عارفانه » را به اوج می رساند ؟		
۱۳	شمار رشته های « مسمط » نامعین و است .		
۱۴	یک مثنوی با درون مایه اخلاقی و تعلیمی معرفی کنید .		
۱۵	دو مورد از موضوعات رایج قالب « قطعه » را بنویسید .		
۱۶	نوع هجای کدام واژه با واژه های دیگر متفاوت است ؟ الف (الف) آب ب (ب) کار پ (پ) جان ت (ت) سیب		
۱۷	در شعر نیمایی ، شاعر به چه شرطی حق دارد از هر اندیشه ای اعم از غنایی، فلسفی، اجتماعی و ... سخن بگوید؟		
۱۸	با توجه به بیت « تو را آتش عشق اگر پر بسوخت / مرا بین که از پای تا سر بسوخت » : الف (الف) میان کدام واژه ها ادعای همانندی شده است ؟ ب (ب) تشبیه موجود در بیت را به صورت یک تشبیه بلیغ غیر اضافی (اسنادی) بنویسید .		

اداره کل آموزش و پرورش استان گلستان - کارشناسی سنجش و ارزشیابی تحصیلی - اداره آموزش و پرورش شهرستان گمیشان

۱۹	برای فهم تشبیهات موجود در بیت « گرت ز دست برآید چو نخل باش کریم / ورت به دست نیاید چو سرو باش آزاد » باید به سراغ کدام واژه ها رفت ؟ این واژه ها را دقیقاً مشخص کنید .	۰,۵۰
۲۰	تشبیه موجود در بیت « هیچ شک نیست که روزی اثر خواهد کرد / تیر آهی که به وقت سحر انداخته ایم » را به صورت یک تشبیه بلیغ غیر اضافی درآورید .	۰,۵۰
۲۱	با توجه به بیت « در این بازار اگر سودی است با درویش خرسند است / خدایا ، منعمم گردان به درویشی و خرسندی » : الف (ذکر کدام پایه تشبیه سبب پیدایش استعاره شده است ؟ ب (مفهوم این استعاره را بنویسید .	۰,۲۵ ۰,۲۵
۲۲	تشبیهی بسازید که ادات تشبیه در آن ذکر شده باشد و « حقیقت » مشبه آن باشد .	۰,۵۰
۲۳	با توجه به بیت « گذشت روزگاران بین که دوران شباب ما / در این سیلاب غم ، دسته گلی شاداب را ماند » : الف (چه نوع تشبیه بلیغی دیده می شود ؟ ب (وجه شبه این تشبیه را بنویسید .	۰,۵۰
۲۴	تشبیهی بسازید که ادات تشبیه در آن ذکر شده باشد و واژه « شادی » مشبه آن باشد .	۰,۵۰
۲۵	با توجه به بیت « تو سرو جویباری ، تو لاله بهاری / تو یار غمگساری ، تو حور دلربایی » : الف (« تو سرو جویباری » چه نوع تشبیهی است ؟ ب (در بیت چند تشبیه دیده می شود ؟	۰,۲۵ ۰,۲۵
۲۶	استعاره های مشخص شده در شعر زیر ، کدام یک تشخیص و کدام یک غیر تشخیص است ؟ آسمان تعطیل است / بادهای بی کارند / ابرها خشک و خسیس / هق هق گریه خود را خوردند .	۰,۵۰
۲۷	عبارتی بنویسید که در آن « ماه » به صورت استعاره مصرحه به کار رفته باشد .	۰,۵۰
۲۸	در هر یک از ابیات زیر « نرگس » استعاره از چیست ؟ الف (هزاران نرگس از چرخ جهان گرد فرو شد تا برآمد یک گل زرد ب (چو تنها ماند ماه سرو بالا فشانند از نرگسان لؤلؤی لالا	۰,۲۵ ۰,۲۵
۲۹	در کدام بیت زیر استعاره مکنیه و در کدام یک استعاره مصرحه به کار رفته است ؟ الف (قضا چون ز گردون فروهشت پر همه زیرکان کور گردند و کر ب (بتی دارم که گرد گل ز سنبل سایه بان دارد بهار عارضش خطی به خون ارغوان دارد	۰,۲۵ ۰,۲۵
۳۰	با توجه به بیت « مرا برف باریده بر پر زاغ / نشاید چو بلبل تماشای باغ » : الف (« موی سیاه » مفهوم استعاری کدام واژه است ؟ ب (نوع استعاره را مشخص کنید .	۰,۲۵ ۰,۲۵
۳۱	در کدام یک از بیت های زیر ، استعاره مصرحه و در کدام یک استعاره مکنیه به کار رفته است ؟ الف (هر کو نکاشت میهر و ز خوبی گلی نچید در رهگذار باد نگهبان لاله بود ب (ملکا ، مها ، نگارا ، صنما ، بتا ، بهارا متحیرم ، ندانم که تو خود چه نام داری	۰,۲۵ ۰,۲۵

اداره کل آموزش و پرورش استان گلستان - کارشناسی سنجش و ارزشیابی تحصیلی - اداره آموزش و پرورش شهرستان گمیشان

۳۲	در بیت « پیشانی عفو تو را پر چین نسازد جرم ما / آینه کی بر هم خورد از زشتی تمثال ها » چه نوع استعاره ای به کار رفته است ؟ این استعاره چگونه پدید آمده است ؟	۰,۵۰
۳۳	نوع استعاره و مفهوم آن را در هر یک از بیت های زیر بنویسید . الف (تا تو را جای شد ای سرو روان در دل من هیچ کس می نپسندم که به جای تو بود ب (تو را ز کنگره عرش می زنند صغیر ندانمت که در این دامگه چه افتاده است	۰,۵۰ ۰,۵۰
۳۴	در بیت « به یاد روی شیرین <u>بیت</u> می گفت / چو آتش تیشه می زد کوه می سفت » معنی مجازی واژه مشخص شده چیست ؟	۰,۲۵
۳۵	در کدام بیت ، مجاز به کار رفته است ؟ دلیل خود را بنویسید . الف (عالم از شور و شر عشق خبر هیچ نداشت فتنه انگیز جهان نرگس جادوی تو بود ب (هرگر وجود حاضر غایب شنیده ای من در میان جمع و دلم جای دیگر است	۰,۵۰
۳۶	در بیت « حافظ از باد خزان در چمن دهر مرنج / فکر معقول بفرما گل بی خار کجاست ؟ » یک کنایه بیابید و مفهوم آن را بنویسید .	۰,۵۰
۳۷	در بیت « چو گفتمش که دلم را نگاه دار چه گفت ؟ / ز دست بنده چه خیزد ؟ خدا نگه دارد » واژه « دست » حقیقت است یا مجاز ؟ چرا ؟	۰,۵۰
۳۸	در بیت « چو بشنید بیچاره بگریست زار / که ای خواجه دستم ز دامن بدار » ، کنایه را بیابید و مفهوم آن را بنویسید .	۰,۵۰
۳۹	در بیت « دست در حلقه آن زلف دو تا نتوان کرد / تکیه بر عهد تو و باد صبا نتوان کرد » کدام واژه در معنی مجازی به کار رفته است ؟	۰,۲۵
۴۰	در بیت « گر نبندی زین سخن تو خلق را / آتشی آید بسوزد خلق را » ، واژه « خلق » مجاز از چیست ؟ نوع علاقه آن را مشخص کنید .	۰,۵۰
۴۱	در بیت « هر که دل پیش دلبری دارد / <u>ریش در دست دیگری دارد</u> » ، مفهوم کنایی قسمت مشخص شده را بنویسید .	۰,۵۰
۴۲	با توجه به بیت « دیدی که <u>خون</u> ناحق پروانه شمع را / چندان امان نداد که شب را به سر برد » ، کلمه مشخص شده ، مجاز از چیست ؟	۰,۲۵
۴۳	در بیت « اگر رفت و آثار خیرش نماند / <u>نشاید پس مرگش الحمد خواند</u> : الف (واژه مشخص شده مجاز از چیست ؟ ب (نوع علاقه آن را بنویسید .	۰,۲۵ ۰,۲۵
۴۴	مفهوم کنایی قسمت مشخص شده در بیت « نرفتم به محرومی از هیچ کوی / چرا از در حق شوم زرد روی » را بنویسید .	۰,۵۰
۴۵	در بیت « برآشت ایران و برخاست گرد / همی هر کسی کرد ساز نبرد » ، مجاز ، علاقه و قرینه را مشخص کنید .	۰,۷۵
۴۶	مفهوم کنایی مصراع اول بیت « هنوز از دهن بوی شیر آیدش / همی رای شمشیر و تیر آیدش » را بنویسید .	۰,۵۰
***	نمره به عدد : نام دبیر : مسعود سخندان نمره به حروف : امضا	۲۰